

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 59045-02-20 ר.א. נ' ה.א. ואח'

לפני כבוד השופט הבכיר שאהר אטרש – אב"ד
כבוד השופט ערפאת טאהא
כבוד השופטת תמר נסים שי

המערער: ר.א.
ע"י ב"כ עוה"ד יורם שפטל ואח'

נגד

המשיבים: 1. ה.א.
2. א.א.
3. ל.ע.
4. ע.ל.
ע"י ב"כ עוה"ד פרי איקו ואח'

משיבה פורמאלית: 5. רשות מקרקעי ישראל
ע"י ב"כ עוה"ד הראל טיקטין

ערעור על פסק דינו של בית משפט לענייני משפחה נצרת (כב' השופט מחמוד שדאפנה) בתמ"ש
19.1.2020 מיום 39752-10-16.

פסק דין

השופטת ת' נסים שי :

1. לפנינו ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בנצרת (כב' השופט מחמוד שדאפנה) מיום 19.1.20, במסגרתו דחה בית המשפט קמא את תביעת המערער להצהיר כי הוא בעל הזכויות בבית המגורים המצוי במשק X בכפר Y (להלן: "המשק"). בהתאם, דחה בית המשפט קמא אף את דרישת המערער למתן צו המורה למשיבים 3 ו-4 להתפנות מבית המגורים המצוי במשק (להלן: "בית המגורים"), וכן לחייבם בדמי שימוש בסך 144,000 ₪ עבור התקופה בה התגוררו בו.

2. רקע עובדתי בתמצית

המערער והמשיב 1 הם אחים, ילדיהם של ע.א. ז"ל וע.א. ז"ל (להלן בהתאמה: "המנוח" ו-"המנוחה", וביחד: "המנוחים" או "ההורים"). המנוחים רכשו את מלוא הזכויות במשק ובבית המגורים שהיה בנוי עליו בשנת 1956 מהזוג ד' ו-צ' ב. (להלן: "הזוג ב'"), אשר היו רשומים כחוכרים לדורות של המשק מכוח חוזה משבצת בין מנהל מקרקעי ישראל וכפר Y (להלן: "חוזה המשבצת"), וכן הסכם חכירה שנחתם בין הזוג ב' לבין קרן קיימת לישראל. במהלך השנים פעלו המנוחים יחד עם אגודת כפר Y (להלן: "האגודה") ובשיתוף מנהל

מקרקעי ישראל (להלן: "המנהל") לרשום את הזכויות במשק על שמם, אולם הדבר לא עלה בידם והרישום במשק נותר על שם הזוג ב' עד ליום 7.6.2017.

ביום 17.2.1978 חתמו המנוחים והמשיבים 1 ו-2 על הסכם מתנה, לפיו יועברו הזכויות במשק, ללא תמורה, על שמם של המשיבים 1 ו-2 (להלן: "הסכם המתנה"). ביום 15.3.1978 חתמו המנוחים על תצהיר מתנה, בו התחייבו להעביר את זכויותיהם במשק למשיבים 1 ו-2, במתנה וללא כל תמורה. אף המשיבים 1 ו-2 חתמו על תצהירי קבלת המתנה. העברת הזכויות במשק דווחה לרשות המיסים וניתנו אישורי מיסים.

ביום 1.9.1978 ניתנה הסכמת האגודה להעברת המשק מהמנוחים למשיבים 1 ו-2, תוך שפורט הרכב המשק הכולל את בית המגורים. ביום 18.10.1978 הוגשה הודעה מטעם המשיבים 1 ו-2 למנהל מקרקעי ישראל אודות הרכב המשק והסכמת האגודה להעברתו.

המנוחים התגוררו בבית המגורים במשק לאורך השנים, כאשר אף המערער התגורר בו עד לשנת 1986. המשיבים 1 ו-2 עברו להתגורר במשק בשנת 1981, ובנו את ביתם לצד בית המגורים. במהלך שנת 2010 עברו להתגורר בבית המגורים המשיבים 3 ו-4 (בתם של המשיבים 1 ו-2 ובעלה), אשר מוסיפים להתגורר בו עד ליום זה.

המנוחה הלכה לעולמה ביום 27.8.2004. מכיוון שהצוואה שערכו המנוחים יחד לא נמצאה, ערך המנוח ביום 28.11.2004 צוואה חדשה. במסגרתה ציווה, בין היתר, את כל זכויותיו במשק למשיב 1, למעט בית המגורים, אותו ציווה למערער. כן ציווה כי ככל שהמערער לא יהיה מעוניין לקבל את הזכויות בבית המגורים, הן יעברו לבתם הנוספת של המנוחים (להלן: "הצוואה משנת 2004").

ביום 31.12.2012 ערך המנוח צוואה נוספת, במסגרתה שב והעניק למשיב 1 את כל זכויותיו במשק, למעט זכויותיו בבית המגורים, אותן שב וציווה למערער, בכפוף לאפשרות פיצולו של בית המגורים לשתי יחידות רישום נפרדות ולנכונות המערער לקבלו בירושה. המנוח הוסיף והורה כי מקום בו לא ניתן יהיה לפצל את בית המגורים כאמור ו/או המערער לא יהיה מעוניין לקבל את הזכויות בו, אזי כל זכויותיו של המנוח בבית המגורים יעברו בירושה למשיב 1 (להלן: "הצוואה").

המנוח הלך לעולמו ביום 28.12.2013. ביום 18.6.2015 הוגשה בקשה למתן צו קיום הצוואה. לאחר שנדחתה התנגדות המשיבים 1 ו-2, אשר הוגשה על בסיס הסכם המתנה, ניתן ביום 13.12.15 צו קיום צוואה.

עוד קודם למתן צו קיום הצוואה, ביום 22.10.2015, הגישו המשיבים 1 ו-2 תביעה לבית משפט זה, למתן סעד הצהרתי בדבר זכויותיהם במשק על בסיס הסכם המתנה (ולאחר שזו נמחקה הגישו תביעה חדשה). ביום 7.6.2017 ניתן פסק דין, לפיו מלוא הזכויות במשק

שייכות למשיבים 1 ו-2, ולפיכך יש למחוק את הזכויות הרשומות במשק על שם הזוג ב' ולרשום אותן על שם המשיבים 1 ו-2.

ביום 24.8.2016 פנה המערער למשיבים בבקשה שיפנו את בית המגורים וישלמו לידי דמי שימוש. לאחר שהמשיבים סירבו לדרישתו, הגיש המערער את התביעה לבית המשפט קמא.

3. פסק דינו של בית המשפט קמא

במסגרת פסק דינו בחן בית המשפט קמא את השאלה למי שייכות הזכויות בבית המגורים, האם למערער מכוח צוואת המנוח, או שמא למשיבים 1 ו-2 מכוח הסכם המתנה.

בית המשפט קמא הפנה לחוזה המשבצת שנכרת בין המנהל, קק"ל והאגודה, אשר קובע בין היתר כי העברת זכויות שימוש במשק ובבית המגורים טעונה אישור והסכמה הן של האגודה והן של המנהל, וציין כי בענייננו הציגו המשיבים את הסכם המתנה ואת אישור האגודה להעברת הזכויות במשק, אולם לא היה בידם אישור מטעם המנהל להעברת הזכויות. עוד הפנה בית המשפט קמא בהרחבה לסעיף 19 ג. (7) להסכם המשבצת, לפיו אם ניתנו עד לתאריך חתימתו של חוזה המשבצת אישורים או התחייבות בכתב של הסוכנות היהודית כלפי חברי האגודה בדבר מסירת זכויות השימוש במשק לאחד מילדיו ששמו ננקב במפורש, תימסרנה הזכויות במשק לאחר פטירתו של אותו חבר אגודה, בהתאם להתחייבות הסוכנות היהודית כלפיו. מקום בו לא נרשמה כאמור בפנקסי המנהל הערה בדבר מסירת זכויות השימוש במשק למשיבים 1 ו-2, קבע בית המשפט קמא כי לא מתקיימת לכאורה הוראת סעיף 19 ג. (7) להסכם המשבצת.

עם זאת, בית המשפט הוסיף וקבע כי חרף אי קיומה של הערה מתאימה בפנקסי המנהל בדבר העברת הזכויות למשיבים 1 ו-2, עדיין יש לבחון האם ניתן להחיל את הוראות סעיף 19 ג. (7) להסכם המשבצת על עניינם, תוך מתן משקל למסלול היחסים הפנים משפחתי, כמו גם לשיקולי צדק, יושר והגינות. בהתאם נקבע, כי אם אכן יתרשם בית המשפט כי אומד דעת המנוחים היה להעביר את הזכויות במשק למשיבים 1 ו-2, יקל עליו לקבוע כי המקרה עומד בתנאי סעיף 19 ג. (7) לחוזה המשבצת.

בית המשפט קמא הפנה לנוסח הסכם המתנה, לפיו התחייבו המנוחים להעביר את כל הזכויות במשק ללא תמורה למשיבים 1 ו-2, כאשר למנוחים זכות שימוש בבית המגורים לכל ימי חייהם, אשר אינה ניתנת להעברה בחייהם או לאחר מותם. עוד הפנה בית המשפט קמא לתצהירי המתנה המתאימים של המנוחים ושל המשיבים 1 ו-2, לדיווחים שהועברו לרשות המיסים אודות הסכם המתנה, להסכמת האגודה להעברת הזכויות ולהודעה שנמסרה בעניין זה למנהל, אשר התקבלו כולם בזמן אמת.

בהמשך, בית המשפט קמא עבר לבחון את אומד דעתם של המנוחים עת חתמו על הסכם המתנה, בכל הנוגע לשאלה האם במסגרתו התכוונו להעביר למשיבים 1 ו-2 גם את בית המגורים המצוי במשק. בית המשפט קמא בחן את עדויות הצדדים, וקבע כי מצא לתת

אמון מלא בעדות המשיבים 1 ו-2 ועדים מטעמם (לרבות תושבים ובעלי תפקידים באגודה), אשר העידו כולם כי כוונת המנוחים הייתה להעביר את מלוא זכויותיהם במשק למשיבים 1 ו-2. עוד הוסיף וקבע, כי האמור מעיד באופן ברור על גמירות דעתם של המנוחים ורצונם להעביר למשיבים 1-2 את מלוא הזכויות במשק עוד במסגרת הסכם המתנה בשנת 1978. מנגד, קבע בית המשפט קמא כי אינו מקבל את עדות המערער בסוגיה, מקום בו היא אינה מתיישבת עם יתר העדויות.

בית המשפט קמא הוסיף ובחן את טענת המערער לפיה הסכם המתנה לא הסתיים ברישום, וקבע כי אכן עסקינן בהתחייבות לתת מתנה שלא הושלמה, כך שנותן המתנה יכול לחזור בו בהתקיים תנאים מסוימים, המפורטים בחוק המתנה, תשכ"ח – 1968 (להלן: "**חוק המתנה**"). לפיכך, בחן בית המשפט קמא האם ניתן ללמוד מצוואת המנוח או מהעדויות שהובאו בפניו, כי המנוחים (או מי הם) חזרו בהם מהתחייבותם לתת את כל זכויותיהם במשק למשיבים 1 ו-2. לאחר שבחן לעומק את עדויות הצדדים, השיב בית המשפט קמא על שאלה זו בשלילה, תוך שקבע כי לצוואת המנוח משמעות ראייתית נסיבתית, המשלימה את הרושם השיפוטי המצטבר לפיו המנוחים העבירו את זכויותיהם במשק, ללא תמורה, למשיבים 1 ו-2.

בהמשך, הוסיף בית המשפט קמא ובחן אף את טענת המערער להתנהגות מחפירה של המשיבים 1 ו-2 כלפי המנוחים, אשר העניקה להם לטענתו עילה חוקית לחזור בהם מהסכם המתנה. לעניין זה הפנה המערער לשני אירועי תקיפה נטענים בשנים 1981 ו-2006, בהם לכאורה תקף המשיב 1 את המנוח. לאחר שבחן את המסמכים הרלוונטיים שהציג המערער וכן את העדויות שהובאו מטעם הצדדים, קבע בית המשפט קמא כי לא עלה בידו של המערער להוכיח את טענתו בדבר התנהגות מחפירה של המשיבים 1 ו-2. בית המשפט הוסיף כי מצא לתת אמון בעדויותיהם של המשיבים והעדים מטעמם, ולהעדיף על פני עדות המערער והעדים מטעמו. כן הוסיף וקבע, כי חילוקי דעות וחיכוכים הם דבר טבעי בכל משפחה, וכי מהעדויות שהוצגו בפניו עולה כי בין המנוחים למשיבים 1 ו-2 שררה מערכת יחסים קרובה ומיוחדת.

בית המשפט קמא הוסיף וקבע, כי חרף העובדה שהמנוח ציווה למערער את זכויותיו בבית המגורים, הרי שלאורך השנים לא פעלו המנוח או המערער לפיצול הנחלה או להעברת הזכויות בבית המגורים למערער. מנגד, ובהתאם לראיות שהוצגו בפניו ובהן מצא לתת אמון, עלה כי המשיבים 1 ו-2 הסתמכו על הסכם המתנה, השתקעו במשק, נשאו בכל חובותיו, בנו במקום את ביתם, דאגו לרווחת המנוחים וטיפלו בהם במסירות עד לפטירתם. בנסיבות אלו, בית המשפט קמא קבע כי מתן היתר לחזרה מהסכם המתנה אינו צודק ואין לאפשר זאת.

נוכח כל האמור הגיע בית המשפט קמא למסקנה כי לא ניתן מבחינה משפטית, ואף לא מכוח שיקולים ראויים אחרים, להתיר חזרה מהתחייבות המנוחים להעביר את כל זכויותיהם במשק למשיבים 1 ו-2. בהתאם קבע, כי אין להתיר את פיצול הנחלה ולהקנות

למערער זכויות כלשהן בבית המגורים. על כן דחה בית המשפט קמא את תביעת המערער למתן סעד הצהרתי, תוך חיובו בהוצאות משפט בסכום כולל של 20,000 ₪.

4. טענות הצדדים בתמצית

לטענת המערער, שגה בית המשפט קמא עת נמנע מלתת משקל ראוי להיעדר הסכמת המנהל להעברת הזכויות במשק. כן הוסיף וטען כי שגה בית המשפט קמא, עת בחן האם התכוונו המנוחים להעניק את מלוא הזכויות במשק למשיבים 1 ו-2 במסגרת הסכם המתנה, שעה ששאלה זו כלל לא הייתה במחלוקת. כל שנטען על ידו הוא כי המנוחים (ולמצער המנוח) חזרו בהם חלקית מהסכם המתנה, ככל שהדבר נוגע לבית המגורים בלבד. בנוסף טען המערער, כי שגה בית המשפט קמא עת לא נתן משקל ראוי להוראות הצוואה של המנוח ולרצונו המפורש להוריש לו את בית המגורים. לבסוף טען המערער בהרחבה, כי שגה בית המשפט קמא בקביעתו כי לא הוכחה התנהגות מחפירה מצד המשיבים, תוך שהפנה למספר אירועים המעידים לטענתו על התנהגותם. בהתאם, טען המערער כי שגה בית המשפט קמא עת קבע כי לא הייתה למנוחים הזכות לחזור בהם, ולו חלקית, מהסכם המתנה.

מנגד, סמכו המשיבים ידם על קביעותיו של בית המשפט קמא בפסק הדין. לטענתם, פסק הדין ניתן לאחר שבית המשפט בחן לעומק את מכלול הראיות והעדויות טרם קבע כי המנוחים בחרו להעביר למשיבים 1 ו-2 את כל הזכויות במשק במסגרת הסכם המתנה. לטענת המשיבים, המשק ניתן להם במסגרת מתנה שנגמרה ואין המדובר בהתחייבות לתת מתנה. עוד הוסיפו וטענו כי אף אם היה מדובר בהתחייבות בלבד, הרי שכפי שקבע בית המשפט קמא, הם הסתמכו על רצון המנוחים ושינו את מצבם לרעה, כך שלא ניתן עוד לחזור מהסכם המתנה. לבסוף שללו המשיבים את טענות המערער לעניין התנהגות מחפירה מצדם, תוך שהפנו לעדויות, בהן מצא בית המשפט קמא לתת אמון, לפיהן מערכת היחסים בין המנוחים והמשיבים 1 ו-2 הייתה טובה ותקינה במהלך השנים.

רשות מקרקעי ישראל הגיבה אף היא לערעור, וציינה כי אין לה עניין במחלוקת בין הצדדים וכי היא תכבד כל החלטה אליה יגיע בית המשפט.

5. ביום 7.9.20 התקיים דיון בערעור, במסגרתו טענו הצדדים באריכות וחזרו על טענותיהם. עם זאת המערער צמצם ערעורו ומיקד חיצי בדחיית טענותיו בהליך קמא ביחס להתנהלותם המחפירה של המשיבים כלפי המנוחים. חרף ניסיונותינו במהלך הדיון, לא הצליחו הצדדים להגיע לידי פתרון ולכן אין מנוס אלא להכריע בערעור.

6. דיון והכרעה

לאחר שבחנתי את פסק דינו של בית המשפט קמא, כתב הערעור ועיקרי הטיעון מטעם הצדדים, נחה דעתי כי דינו של הערעור להידחות.

לפי שהמערער לא עמד עוד על טענתו ביחס להיעדר משקל מספיק בפסק הדין לכך שלא ניתנה הסכמת המנהל להעברת הזכויות במשק, אציין אך בתמצית כי בטענה זו אין ממש. אכן, באופן פורמלי מעולם לא ניתנה הסכמת המנהל להעברת הזכויות ולא נרשמה הערה מתאימה בפנקסי המנהל בהתאם להוראות חוזה המשבצת. אולם, כפי שציין בית המשפט קמא, יש לתת משקל למכלול הפעולות שבוצעו ע"י המנוחים והמשיבים 1 ו-2 לאורך השנים ולאחר עריכת הסכם המתנה, אשר כללו, בין היתר, את חתימת המנוחים והמשיבים 1 ו-2 על תצהירי מסירת וקבלת המתנה, דיווח הסכם המתנה לרשות המיסים ותשלום מיסים ע"י המשיבים 1 ו-2, הסכמת האגודה להעברת המשק מהמנוחים למשיבים, ופעולות רבות שנערכו מול המנהל להעברת הזכויות בנחלה מהזוג ב' למנוחים, על מנת לאפשר את הסדרת הרישום בהתאם להסכם המתנה. בין היתר וכפי שציין בית המשפט קמא, בשנת 1994 פעלו במנהל יחד עם האגודה על מנת למחוק את הזוג ב' כבעלי הזכויות הרשומות במשק, אולם הדבר לא הסתייע בסופו של יום.

מכל מקום, בשל העובדה שהעברת הזכויות לא הסתיימה ברישום (ולא ניתנה הסכמת המנהל), קבע בית המשפט קמא, בניגוד לעמדת המשיבים, כי אין עסקינן במתנה גמורה אלא רק בהתחייבות לתת מתנה. משמע, בניגוד לטענת המערער, בית המשפט קמא בהחלט נתן משקל רב לעובדת אי רישום העברת הזכויות במשק בפנקסי המנהל.

אשר להסכם המתנה עצמו, הרי שבהתאם לקביעת בית המשפט קמא, המנוחים בחרו להעביר למשיבים 1 ו-2 את מלוא זכויותיהם במשק, לרבות הזכויות בבית המגורים. גם על קביעה זו אין למעשה מחלוקת מצדו של המערער, אשר בהודעת הערעור מטעמו טען כי **"עניין זה כלל לא היה שנוי במחלוקת" וכי "טענת המערער הייתה כי ההורים (ובוודאי המנוח) חזרו בהם (חלקית) מכוונתם, כבטויה בהסכם המתנה"**.

סעיף 5 לחוק המתנה, תשכ"ח-1968 (להלן: "חוק המתנה"), הדן בהתחייבות לתת מתנה קובע:

- (א) **התחייבות לתת מתנה בעתיד טעונה מסמך בכתב.**
- (ב) **כל עוד מקבל המתנה לא שינה את מצבו בהסתמך על ההתחייבות, רשאי הנותן לחזור בו ממנה, זולת אם ויתר בכתב על רשות זו.**
- (ג) **מלבד האמור בסעיף קטן (ב), רשאי הנותן לחזור בו מהתחייבותו אם היתה החזרה מוצדקת בהתנהגות מחפירה של מקבל המתנה כלפי הנותן או כלפי בן-משפחתו או בהרעה ניכרת שחלה במצבו הכלכלי של הנותן.**

בפסיקה כבר נקבע כי גם כאשר עסקינן במתנה שלא הושלמה, הרי שכל עוד לא חזר בו נותן המתנה מהתחייבותו, זו נותרת תקפה גם לאחר מותו, גם כאשר ניתנת לאחר מכן הוראה סותרת בצוואה. לעניין זה נקבע בע"א 2698/00 ג'יריס נ' פהמי (23.04.01):

"המתנה שהתחייב המנוח ליתן למשיב 1 לא הושלמה, משהזכויות במקרקעין שביקש להעביר לא נרשמו על שם המשיב 1 בלשכת רישום המקרקעין (סעיף 7 לחוק המקרקעין). אלא שהמנוח לא חזר בו מן המתנה, ויורשיו אינם רשאים לחזור מן המתנה במקומו הוא (ראו ע"א 11/75 ועד הישיבות בא"י נ' מיכאלי, פ"ד (1) 639 וע"א 2555/98 הרב אליהו אברג'יל נ' עזבון המנוח בן יאיר ז"ל ואח', תקדין-עליון 99(3) 455 מפי השופט י' אנגלרד). כיוון שכך, תקפה ההתחייבות ליתן מתנה גם לאחר מותו של המנוח, וניתן יהיה להשלימה, אם יינקטו הצעדים הדרושים, על פי חוק המקרקעין. מכל מקום, לא יכול היה המנוח להוריש בצוואה שערך יותר ממה שיש לו, ועל כן הנכסים שהוריש כפופים להתחייבות שאין לחזור ממנה".

על כן, אין די בעובדה שהמנוח הורה בצוואה כי הזכויות בבית המגורים ימסרו למערער (בכפוף לתנאים שונים), שכן כל עוד לא הוכח כי חזר בו מהסכם המתנה למשיבים 1 ו-2, לא הייתה למנוח הזכות להוריש יותר ממה שיש לו.

בענייננו, לא חלק המערער על הקביעה כי המשיבים 1 ו-2 שינו את מצבם בהסתמך על הסכם המתנה, כאמור בסעיף 5(ב) לחוק המתנה, עת השתקעו במשק, פיתחו אותו, בנו עליו את ביתם ונשאו בכל החובות הקשורים אליו. על כן, עיקר טענותיו של המערער הופנו כנגד קביעת בית המשפט קמא כי לא עלה בידו להוכיח התנהגות מחפירה של המשיבים כלפי המנוחים או מי מהם.

אלא שטענות אלו של המערער לא מצאתי לקבל. המסקנה, לפיה לא הוכחה התנהגות מחפירה מצדם של המשיבים 1 ו-2, התקבלה בהסתמך על ממצאים עובדתיים אליהם הגיע בית המשפט קמא נוכח התרשמותו הישירה והבלתי אמצעית מן העדויות שנשמעו בפניו, וכן מיתר הראיות אשר נבחנו על ידו במסגרת ההליך. לעניין זה ציין בית המשפט קמא מפורשות בפסק הדין כי **"עדויותיהם של הנתבעים ועדיהם, הותירה בי רושם אמין, עדותם הייתה סדורה ומהימנה וראיתי להעדיפה על פני עדות התובע והעדים מטעמו. גרסת הנתבעים באשר ליחסים בין המנוחים לנתבעים 1-2 נראית בעיני סבירה יותר מגרסתו של התובע".**

כידוע, הכלל הוא שאין זה מדרכה של ערכאת ערעור להתערב בממצאים עובדתיים שנקבעו ע"י הערכאה הדיונית, למעט מקרים חריגים שמקרה זה אינו נמנה עליהם.

לעניין זה אוסיף, כי למסקנה לפיה לא נהגו המשיבים באופן מחפיר כלפי המנוחים הגיע בית המשפט קמא לא רק בהסתמך על עדותם הישירה של המשיבים, אלא גם על סמך עדויות של עדים אובייקטיביים וחסרי עניין בסכסוך בין הצדדים, לרבות רופא המשפחה אשר טיפל במנוח, מנהלת הבית הסיעודי בו שהה, שכנם של המשיבים וההורים המנוחים

ועוד. על פי עדותם של עדים אלו, מערכת היחסים בין המשיבים והמנוח, כולל בשנים שלאחר אירועי התקיפה הנטענים, הייתה טובה ואוהבת, כאשר הם טיפלו במנוח במסירות ודאגו לצרכיו.

יתירה מכך, טענת המערער בדבר התנהגות מחפירה מتركזת ברובה בשני אירועי תקיפה לכאוריים של המנוח בידי המשיב 1 בשנים 1981 ו-2006. אלא שאם באמת ראה המנוח בהתנהגותו הלכאורית של המשיב 1 באירועים אלו כ"התנהגות מחפירה", מדוע לא מצא לנכון לפעול בדרך משפטית על מנת לבטל את הסכם המתנה שניתן למשיבים 1 ו-2? יתירה מכך, אם אכן ראה המנוח את התנהגות המשיבים כלפיו כ"התנהגות מחפירה", מדוע, שב במסגרת הצוואה שערך בשנת 2012 וציווה את כל המשק (למעט בית המגורים) לאדם אשר כביכול נהג כלפיו באופן מחפיר? למערער לא היו תשובות לתהיות אלו, ודומה כי האמור מדבר בעד עצמו.

בית המשפט קמא שוכנע כאמור כי מערכת היחסים בין המשיבים והמנוחים הייתה טובה ותקינה, וכי המשיבים 1 ו-2 הם שדאגו וטיפלו במנוחים לאורך השנים. כפי שהובהר בפסק הדין, במסגרת התא המשפחתי עלולים להתעורר במהלך השנים חילוקי דעות, מריבות, ומחלוקות, אשר יכולים אף להגיע לנקודת רתיחה באירועים נקודתיים. אולם, אין בכך בכדי להוכיח קיומה של התנהגות מחפירה בהתאם לסעיף 5(ג) לחוק המתנה. מכל מקום, ברור כי לא עלה בידו של המערער להראות כי המנוח בחר לחזור בו מהמתנה אותה העניק למשיבים 1 ו-2 ולפיכך, דין טענותיו להידחות.

בסופו של יום וכפי שקבע בית המשפט קמא, אין מחלוקת כי המנוחים העבירו ביודעין את מלוא זכויותיהם במשק למשיבים 1 ו-2 במסגרת הסכם המתנה. אין אף מחלוקת כי המשיבים "שינו את מצבם בהסתמך על ההתחייבות", כאשר השתקעו במשק, בנו עליו את ביתם ושילמו את החובות הקשורים בו. בנסיבות אלו ומקום בו הגיע בית המשפט קמא למסקנה עובדתית לפיה לא עלה בידו של המערער להוכיח קיומה של התנהגות מחפירה, ברור שאין לפנינו כל עילה מכוחה ניתן לקבל את טענות המערער ולבטל את התחייבות המנוחים לתת את המתנה למשיבים.

7. סוף דבר

על כן, אילו תישמע דעתי אציע לחבריי לדחות את הערעור על כל חלקיו, תוך חיוב המערער בהוצאות ושכר טרחת המשיבים בסכום כולל של 20,000 ₪.

תמר נסים שי,
שופטת

השופט הבכיר ש' אטרש – אב"ד:

אני מסכים.

שאהר אטרש, שופט בכיר

השופט ע' טאהא:

אני מסכים.

ערפאת טאהא, שופט

הוחלט אפוא, ברוב דעות, כאמור בפסק דינה של כב' השופטת ת' נסים שי.

ניתן היום, י"ז אדר תשפ"א, 01 מרץ 2021, בהעדר הצדדים.

אנו מתירים את פרסום פסק הדין ללא פרטים מזהים.

תמר נסים שי,
שופטת

ערפאת טאהא,
שופט

שאהר אטרש,
שופט בכיר